

TO THE 100TH ANNIVERSARY OF THE BIRTH OF BOBRYK IVAN IVANOVYCH

Bogomolets National Medical University (Kyiv, Ukraine)

alexandrvm@ukr.net

October 6, 2025 marks the 100th anniversary of the birth of the former Head of the Department of Normal Anatomy (today – the Department of Descriptive and Clinical Anatomy) of the Bogomolets National Medical University, former President of the Scientific Society of Anatomists, Histologists, Embryologists and Topographical Anatomists of Ukraine, Corresponding Member of the Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, Honored Worker of Science and Technology of Ukraine, Laureate of the State Prize of Ukraine, Doctor of Medical Sciences, Professor Ivan Ivanovych Bobryk.

Professor Bobryk Ivan Ivanovych was born to a postal worker on October 6, 1925, in the village of Mytky, Bar district, Vinnytsia region. Before the Second World War, he graduated from the 7th grade of Mytky secondary school. In 1944-45, he participated in the liberation of Ukraine and Poland on the fronts of World War II.

After his demobilization, Bobryk I. I. continued his studies at Bar secondary school No. 1, from which he graduated with a medal in 1949 and immediately entered the medical faculty of the Kyiv Medical Institute. Combining excellent studies with scientific student work, he received a scholarship as an outstanding student.

After graduating from the Institute in 1955 and receiving a diploma with honours, he was recommended for research and entered postgraduate school. His teachers were Professor S. T. Novytskyi (1955-1957), Professor I. P. Kallistov (1957-1962), and Professor K. I. Kulchytskyi (1962-1978).

Professor Bobryk went from a postgraduate student to the head of the department, which he headed for 26 years, and was the dean of the medical faculty No. 1. Ivan Ivanovych devoted his life to one of the most important branches of medicine – morphology. His main goal was to study the fundamental problems of human anatomy associated with age-related changes in the human body.

The scientist's tireless search for many years was reflected in the monographs, textbooks, manuals, and anatomical atlas he wrote.

The high authority of I.I. Bobryk is indisputable in modern anatomy. His personality successfully combined the qualities of a research scientist, an educator of young people and a talented organizer. As the head of the department, which was once headed by such prominent scientists as M.A. Tikhomirov, V.O. Betz, F.A. Stefanis, M.S. Spirov, Ivan Ivanovych Bobryk, not only inherited their ideas but also led their further significant development. During his tenure as head of the department, Professor Bobryk accumulated considerable information on the development of the circulatory and lymphatic systems and

created an influential scientific school: under his leadership, 17 doctors and 20 candidates of medical sciences were trained. Thanks to the tireless work of the scientist, a new scientific direction appeared in Ukrainian morphology, and angiogenesis became a problem that is intensively studied today.

Consistent and thorough research of I.I. Bobryk and his students is reflected in the monographs "Vascular Endothelium" (1986) and "Development of Blood and Lymphatic Vessels" (1991), which became a native compendium of factual information on the development of the microcirculatory bed and endothelial lining of human vessels. New evidence has been obtained and is being received in favour of the paradigm "Omnis endothelium ex mesenchyma" (for primary angiogenesis) and "Omnis endothelium ex endothelium" (for secondary angiogenesis), first formulated in 1986.

The summarizing moment of the outstanding scientist's many years of research was the realization that the morphogenesis of organs and tissues, as well as the development of many general biological processes and pathogenesis of diseases, can be revealed from a fundamentally new perspective – in terms of analyzing the formation and disruption of structural mechanisms of angiogenesis. For these studies on the experimental pathology of organs and tissues, Ivan Ivanovych received the State Prize of Ukraine. He was awarded the title of Honored Worker of Science and Technology of Ukraine for his overall significant contribution to morphology.

An experienced teacher, Ivan Ivanovych, represented Ukrainian morphology at the Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine as its corresponding member. Under his editorship, the first textbook in Ukraine specialized for students of dental faculties of higher educational institutions, the textbook of the famous Ukrainian anatomist O. I. Sviridov, "Human Anatomy" (2000), was published.

While engaged in scientific, pedagogical and methodological work, Professor Bobryk devoted much energy and effort to scientific and organizational work. He was Deputy Chairman of the Qualification Council for the Defense of Candidate and Doctoral Dissertations in Morphology, President and Honorary President of the Scientific Society of Anatomists, Histologists, Embryologists and Topographical Anatomists of Ukraine, and Editor-in-Chief of the Journal of Morphology. Ivan Ivanovych and the Ukrainian Nomenclature Commission, headed by him, made a significant contribution to national anatomy, which resulted in the creation of the Ukrainian Anatomical Nomenclature in 2000.

Ivan Ivanovych Bobryk's good and bright memory will live forever in the hearts of his students and colleagues.

ДО 100-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ БОБРИКА ІВАНА ІВАНОВИЧА**Національний медичний університет імені О. О. Богомольця (м. Київ, Україна)**alexandrvm@ukr.net

6 жовтня 2025 року виповнюється 100 років від дня народження колишнього завідувача кафедри нормальної анатомії (сьогодні – кафедри описової та клінічної анатомії) Національного медичного університету імені О. О. Богомольця, колишнього Президента наукового товариства анатомів, гістологів, ембріологів і топографоанатомів України, член-кореспондента Академії педагогічних наук України, Заслуженого діяча науки і техніки України, лауреата Державної премії України, доктора медичних наук, професора Івана Івановича Бобрика.

Професор Бобрик Іван Іванович народився 6 жовтня 1925 року в селі Митки Барського району Вінницької області в родині поштового службовця. До II Світової війни закінчив 7 класів Митківської середньої школи. У 1944–45 роках брав участь у визволенні України та Польщі на фронтах II Світової війни.

Після демобілізації І. І. Бобрик продовжував навчання в Барській середній школі № 1, яку закінчив з медаллю в 1949 році і одразу вступив на лікувальний факультет Київського медичного інституту. Поєднуючи відмінне навчання з науковою студентською роботою, він отримує стипендію як відмінник навчання.

Після закінчення у 1955 році інституту і отримання диплому з відзнакою, був рекомендований на наукову роботу і вступив у аспірантуру. Вчителями його були професор С. Т. Новицький (1955–1957), професор І. П. Калістов (1957–1962) і професор К. І. Кульчицький (1962–1978).

Професор Бобрик пройшов довгий шлях від аспіранта до завідувача кафедри, якою керував впродовж 26 років, був деканом медичного факультету № 1. Своє життя Іван Іванович присвятив одній з найважливіших галузей медицини – морфології, а головною його метою стало вивчення фундаментальних проблем анатомії людини, пов'язаних з віковими змінами в організмі людини.

Невтомний пошук вченого протягом багатьох років знайшов свій відбиток в написаних ним монографіях, підручниках, посібниках, анатомічному атласі.

Високий авторитет І. І. Бобрика є безперечним у сучасній анатомії. В його особі вдало поєднувалися якості вченого-дослідника, вихователя молоді і талановитого організатора. Завідувач кафедри, якою керували в свій час такі видатні вчені як М. А. Тихомиров, В. О. Беца, Ф. А. Стефаніс, М. С. Спіров, Іван Іванович Бобрик не тільки успадкував їх ідеї, а й очолив їх подальший значний розвиток. За часів керування кафедрою професором Бобриком накопичено значну інформацію про розвиток кровоносної і лімфатичної систем та створено потужну наукову школу: під його керівництвом

було підготовлено 17 докторів і 20 кандидатів медичних наук. Завдяки невтомній праці вченого в українській морфології з'явився новий науковий напрямок, а ангиогенез набув значення проблеми, що інтенсивно вивчається й сьогодні.

Послідовні й кропіткі дослідження І. І. Бобрика та його учнів віддзеркалені в монографіях «Судинний ендотелій» (1986) та «Розвиток кровоносних і лімфатичних судин» (1991), які стали своє рідним компедіумом щодо фактологічної інформації стосовно розвитку мікроциркуляторного русла і ендотеліального вистелення судин людини. Одержана і одержуються нові докази на користь вперше сформульованої в 1986 році парадигми «Omnis endothelium ex mesenchyma» (для первинного ангиогенезу) і «Omnis endothelium ex endothelium» (для вторинного ангиогенезу).

Узагальнюючим моментом багаторічних досліджень видатного вченого стало усвідомлення того, що морфогенез органів і тканин, а також розвиток багатьох загальнобіологічних процесів і патогенез хвороб, може бути розкритий з принципово нових позицій – в аспекті аналізу формування і порушення структурних механізмів ангиогенезу. За ці дослідження, присвячені вивченню експериментальної патології органів і тканин, Іван Іванович одержав Державну премію України, а за загальний вагомий внесок в морфологію – звання Заслуженого діяча науки і техніки України.

Досвідчений педагог, Іван Іванович гідно представляв українську морфологію в Академії педагогічних наук України, будучи її член-кореспондентом. Під його редакцією вийшов перший в Україні профільований для студентів стоматологічних факультетів вищих навчальних закладів підручник відомого українського анатома О. І. Свиридова «Анатомія людини» (2000).

Займаючись науково-педагогічною і методичною роботою, професор Бобрик багато сил та енергії віддавав науково-організаційній роботі. Він був заступником голови кваліфікаційної Ради по захисту кандидатських та докторських дисертацій з морфології, Президентом та почесним Президентом наукового товариства анатомів, гістологів, ембріологів і топографоанатомів України, головним редактором журналу «Вісник морфології». Великим внеском Івана Івановича і очоленої ним Української номенклатурної комісії у вітчизняну анатомію була створена у 2000 році «Українська анатомічна номенклатура».

Добра та світла пам'ять про Івана Івановича Бобрика вічно житиме в серцях його учнів та колег.